

## **СТРУКТУРНІ ПРІОРИТЕТИ В КРЕДИТУВАННІ ПІДПРИЄМСТВ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

**Чубарь Оксана Геннадіївна**

*кандидат економічних наук, доцент,  
доцент кафедри фінансів і банківської справи,  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;  
старший науковий співробітник,*

*Закарпатський регіональний центр соціально-економічних  
і гуманітарних досліджень НАН України*

**Траньович Юлія Петрівна**

*молодший науковий співробітник,  
Закарпатський регіональний центр соціально-економічних  
і гуманітарних досліджень НАН України*

Доступні за ціною, обсягами та строками банківські кредити є важливим джерелом фінансування розвитку, структурних змін, реалізації інноваційних стратегій та відбудови національної економіки. Військова агресія росії гостро поставила потребу спрямування банківських ресурсів на підтримання економічного зростання, а ще більш гостро на інвестування у «критичні для забезпечення військових потреб та перспективні галузі економіки» [1].

Майже десятилітня динаміка кредитів, наданих банками нефінансовим корпораціям, а в тому числі і різним підприємствам у Закарпатській області (табл. 1), відображає доволі різновекторні тенденції: позитивний тренд зростання загальних обсягів кредитування у період 2015–2018 років, скорочення кредитування в умовах пандемії та перших двох років великої війни. Проте вже у 2022 та 2024 роках спостерігалась зростаюча динаміка: у 2024 році обсяги кредитів сягнули допандемічного та довоєнного рівня.

В цілому за проаналізований період обсяги кредитування зросли в 1,6 рази, проте найбільше зростання притаманно для галузей транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (у 8,4 рази), будівництва (у 6,4 рази), сільського, лісового та рибного господарства (у 4,4 рази). При цьому обсяги кредитування підприємств з постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонування повітря, а також підприємств оптової та роздрібною торгівлі знизились, причому таке зниження відбулося як за сумою, так і за часткою.

Галузева структура кредитування відображає певні пріоритети кредитної діяльності банків на території регіону, а також впливає на підтримку важливих для області видів економічної діяльності. За

досліджуваний період відбулись певні зміни цієї структури: більше як вдвічі зросла частка кредитів, наданих підприємствам переробної промисловості – з 12,96% у 2015 році до 28,25% у 2024 році, майже в три рази зросла частка кредитів підприємствам сільського, лісового та рибного господарства. Суттєво зросла також і частка підприємств транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності.

Таблиця 1

**Кредити, надані депозитними корпораціями (крім НБУ) нефінансовим корпораціям у Закарпатській області у 2015-2024 роках у розрізі основних видів економічної діяльності (залишки коштів на кінець року, млн грн)\***

| Рік                             | Всього |     | В тому числі                      |       |                         |       |                                                       |       |        |      |                                                   |       |                                                           |       |
|---------------------------------|--------|-----|-----------------------------------|-------|-------------------------|-------|-------------------------------------------------------|-------|--------|------|---------------------------------------------------|-------|-----------------------------------------------------------|-------|
|                                 |        |     | С/г, лісове та рибне господарство |       | Переробна промисловість |       | Постач. електроенергії, газу, пари та кондиц. повітря |       | Буд-во |      | Опт. та роздр. торгівля; ремонт авто і мотоциклів |       | Транспорт, складське госп-во, поштова та кур'єрська д-сть |       |
|                                 | сума   | %   | сума                              | %     | сума                    | %     | сума                                                  | %     | сума   | %    | сума                                              | %     | сума                                                      | %     |
| 2015                            | 1659   | 100 | 73                                | 4,40  | 215                     | 12,96 | 261                                                   | 15,73 | 9      | 0,54 | 898                                               | 54,13 | 38                                                        | 2,29  |
| 2016                            | 1960   | 100 | 73                                | 3,72  | 309                     | 15,77 | 394                                                   | 20,10 | 10     | 0,51 | 1007                                              | 51,38 | 42                                                        | 2,14  |
| 2017                            | 2465   | 100 | 118                               | 4,79  | 363                     | 14,73 | 630                                                   | 25,56 | 11     | 0,45 | 1137                                              | 46,13 | 85                                                        | 3,45  |
| 2018                            | 2739   | 100 | 147                               | 5,37  | 396                     | 14,46 | 724                                                   | 26,43 | 11     | 0,40 | 1215                                              | 44,36 | 134                                                       | 4,89  |
| 2019                            | 2553   | 100 | 155                               | 6,07  | 304                     | 11,91 | 887                                                   | 34,74 | 10     | 0,39 | 956                                               | 37,45 | 125                                                       | 4,90  |
| 2020                            | 2040   | 100 | 104                               | 5,10  | 354                     | 17,35 | 957                                                   | 46,91 | 9      | 0,44 | 412                                               | 20,20 | 95                                                        | 4,66  |
| 2021                            | 2008   | 100 | 168                               | 8,37  | 382                     | 19,02 | 535                                                   | 26,64 | 22     | 1,10 | 600                                               | 29,88 | 133                                                       | 6,62  |
| 2022                            | 2145   | 100 | 249                               | 11,61 | 438                     | 20,42 | 528                                                   | 24,62 | 37     | 1,72 | 608                                               | 28,34 | 143                                                       | 6,67  |
| 2023                            | 2092   | 100 | 353                               | 16,87 | 381                     | 18,21 | 316                                                   | 15,11 | 25     | 1,20 | 727                                               | 34,75 | 176                                                       | 8,41  |
| 2024                            | 2598   | 100 | 320                               | 12,32 | 734                     | 28,25 | 166                                                   | 6,39  | 58     | 2,23 | 837                                               | 32,22 | 319                                                       | 12,28 |
| Зміни 2024 до 2015, разів; в.п. | +1,6   | 0   | +4,4                              | +7,9  | +3,4                    | +15,3 | -1,6                                                  | -9,3  | +6,4   | +1,7 | -1,1                                              | -21,9 | +8,4                                                      | +10,0 |

*Джерело: складено авторами за даними [2]*

Традиційно високий відсоток та великі обсяги кредитів припадають на торгівлю, хоча її частка з 2018 року постійно знижувалась, а обсяги у 2024 році майже дорівнювали значенню 2015 року. Також можна констатувати доволі суттєве зростання обсягів кредитування сфери будівництва, і хоча сума у 58 млн грн не може вважатись великою навіть для маленької Закарпатської області, проте порівняно з 2015 роком вона зросла у 6,4 рази.

Проаналізувавши головні тенденції динаміки кредитування суб'єктів економіки банками в Закарпатській області, можна виділити позитивні тенденції зростання інтересу до переробної промисловості, сільського та

лісового господарства, сфери транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності.

Зазначені структурні зміни слід оцінювати позитивно, оскільки, зокрема, переробна промисловість є важливим видом економічної діяльності для Закарпатської області з урахуванням більшої частки доданої вартості в її продукції, вищого техніко-технологічного рівня виробництва та рівня заробітної плати. Зростання ролі сільського, лісового та рибного господарства в кредитних «інтересах» банків відображає посилення значимості цих галузей для економіки регіону як в контексті продовольчого забезпечення, так і важливого напрямку експортної діяльності.

Подальший моніторинг і аналіз кредитної активності банків та її галузевої спрямованості доцільно проводити з метою відслідковування динаміки цих процесів та їх впливу на якісні структурні зміни регіональної економіки.

#### **Список використаних джерел:**

1. Крупка М.І., Ванькович Д.В., Кульчицький М.І. Банківське кредитування пріоритетних галузей економіки в механізмі реалізації фінансової політики України. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-21>

2. Основні показники грошово-кредитної та фінансової статистики щодо діяльності депозитних корпорацій (банків). Регіональний зріз. Закарпатська область. Сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>